

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: Nela Drábková

Termín SZZ: červen 2014

Název DP: Přestávky ve škole (1. třída)

Datum posudku: 25.3.2014

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel: PhDr. Jan Voda, Ph.D.	Posuzovatel:

A. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Způsob citací v textu, srov. „(1 str. 122)“ na s. 9, 10 a násl.)	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplňt příklady):	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N

Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních , aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:

Problematika vzdělávání v 1. třídě je mnohvrstevnatá a je nabíledni, že přinejmenším v prvních několika týdnech a měsících vyučující nemůže děti pustit ani na vteřinu z očí. Přestávky jsou přitom pro žáky součástí jednoho kontinua školního dne, přinášející neustále nové podněty, výzvy, příležitosti k učení, ale i požadavky na adaptaci. Proto je na místě položit si otázku, co se během školních přestávek ve třídě vlastně děje a jak je žáci 1. ročníku tráví. Odpovědi, pohříchu, odborná literatura prakticky nenabízí a pedagogický výzkum jako by o této problematice vůbec nevěděl. Z tohoto pohledu je práce N. Drábkové dosud ojedinělým, jedinečným výzkumným počinem.

Diplomantka se nejprve v úvodních kapitolách zaměřila na širší kontext, jímž jsou cíle školního vzdělávání, prostorové a sociální podmínky (klíma) – to vše jsou aspekty, do nichž je téma přestávek jako funkčního uspořádání školního dne zasazeno. Dále autorka věnuje pozornost věkovým zvláštnostem dětí předškolního a mladšího školního věku, přičemž zvláště pojednává denní režim dětí této věkové skupiny a změny, ke kterým dochází vstupem do 1. třídy. Třetí kapitolou přechází práce k jádru věci. V textu je zdůrazněna relaxační funkce přestávky prostřednictvím her a spontánního pohybu, které v sobě nicméně zahrnují i starostlivost o bezpečnost žáků. Přestávka je dále vítanou příležitostí pro sociální interakci, v níž dochází k budování vztahů a komunikačních dovedností žáků mezi sebou i s pedagogem. Velkou část věnuje autorka problematice (ne)kázně, která se aktualizuje vlivem větší volnosti žáků. Konečně je pozornost upřena i ke stravovacím a hygienickým návykům dětí.

Do textu je zařazena cenná kapitola pojednávající zahraniční studie přestávek. Tím práce vyúsťuje do vlastního výzkumu, založeného na metodě pozorování a rozhovorů s dětmi a s učitelkou. Výzkumná část představuje poctivě provedené kvalitativní šetření, kdy diplomantka v průběhu jednoho roku v různých jeho fázích docházela do vybrané třídy. Výsledky jsou přehledně strukturovány a v závěrech práce shrnuty do tří klíčových „postřehů“.

V práci je mj. nutné vyzdvihnout komparativní kapitolu č. 9, kdy jsou zjištění z první třídy srovnávány s paralelním výzkumem spolužačky M. Buryové, jež prováděla obdobný výzkum v 5. ročníku.

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:

V drobnostech, které nezastiňují hodnotu práce, mohou poukázat na dva problematické momenty: V samém závěru autorka „utekla“ od svého výzkumu k přílišnému zobecnění, když tvrdí (s. 77): „Ve většině škol minimálně za hezkého počasí žáci vyběhají o přestávkách ven, na hřiště nebo na

dvůr. Stále však existují školní zařízení, kde tyto možnosti chybí.“ Oprávněnou se mi zdá námitka, že diplomantka nezkoumala „většinu“ škol, ale pouze konkrétní libereckou školu, čili k takovému zobecnění nejsou v práci shromážděny důkazy. Veškeré závěry z výzkumu lze vztahovat výhradně ke zkoumané třídě, což je jisté omezení, které je údělem kvalitativního zkoumání. Obdobně musím poukázat na subjektivní postoje autorky vyjádřené ve třetím odstavci na s. 77: „Já osobně se přikláním k názoru...“ Závěry výzkumu lze formulovat výhradně na podkladě výzkumných dat, a nikoli osobních preferencí.

Pouze na okraj si dovoluji poukázat na problematiku (ne)kázň o přestávkách, tak jak je v práci uchopena. Podle mého soudu souvisí tato problematika s pojetím svobody žáků a „presumpcí“ jejich (ne)zodpovědného chování. Z textu cítím určité předpojetí, které mobilizuje učitele k zvýšené ostražitosti a zdůrazněné prevenci. Každý výchovný problém může být ale z mého pohledu pozitivně vytěžen jako příležitost k sociálnímu učení a řešení problémů v sociální interakci mezi žáky či mezi žáky a dospělými. Domnívám se tedy, že pedagogové by měli mít ve svém inventáři především prostředky zpevňování žádoucího chování, posilování motivace žáků a budování sdílených pravidel, než arzenál různých trestů potlačujících dětskou spontaneitu a sociální učení prostřednictvím testování hranic.

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

1. Popište, zda, popř. jakým způsobem prvňáci o přestávkách „expandují“ za hranice třídy – jak prozkoumávali prostředí školy a vydávali se stále dál a samostatněji např. do jiných pavilonů školní budovy atd.).
2. Zaznamenala jste během přestávek nějaké formy vrstevnického kontaktu se spolužáky z vyšších ročníků?
3. V diplomové práci na s. 75 referujete ve vztahu k tabletům/mobilním telefonům: „V první třídě se s těmito vymoženostmi příliš nesetkáváme, tedy alespoň ne často.“ Přesto jako jeden ze tří „postřehů z výzkumu“ (s. 77) uvádíte: „Dalším a v současnosti aktuálním tématem je používání mobilních telefonů, tabletů a další elektrotechniky během školního dne obecně.“ Vysvětlete tento protimluv.

Doporučuji k obhajobě:

ANO   NE

Návrh hodnocení:

výborně	velmi dobře	dobře	Nevyhovuje
---------	-------------	-------	------------

Podpis:

PhDr. Jan Voda, Ph.D.